

Izlaganje na raspravi o

"Nacrtu prijedloga strategije upravljanja i
raspolaganja državnom imovinom 2013.-2017."
Knjižnica HAZU 16.4.2013.

Rekao bih samo nekoliko riječi ne toliko o samom dokumentu već više povodom njega.

Što se tiče samog dokumenta, tu se može pohvaliti trud da se konačno izvrši inventura državne imovine, premda popis još nije gotov, što samo svjedoči o nevjerojatoj nebrizi države za vlastitu imovinu kroz proteklih 20 i nešto godina.

Dakle ovaj dokument je korektan popis učinjenoga i dio onoga što bi trebalo učiniti u upravljanju državnom imovinom, ali nikako nije strategija osim ukoliko strategijom ne smatramo načelno opredjeljenje ostvarivanja strateških ciljeva i očuvanja tvrtki od strateškog značenja, s tim da se nigdje precizno ne kaže koji su to ciljevi i tvrtke. To je i razumljivo, jer kada nemate državnu strategiju razvoja s jasno definiranim ciljevima, onda nije moguće imati ni strategiju upravljanja državnom imovinom, osim daljnje bezkriterijalne prodaje, jer ispada da je državi imovina samo teret ili prilika za popunjavanje proračunskih rupa.

Čitav niz godina u hrvatskoj se javnosti provlači teza da je država loš gospodar. To naprosto nije točno, odnosno točno je kada se radi o Hrvatskoj, ali znamo da su druge države, poput Norveške, Njemačke itd. vrlo dobri gospodari. Nadalje, funkcije vlasništva i upravljanja su davno razdvojene u modernoj ekonomiji. Dakle, nije vlasništvo to koje određuje uspješnost ili profitabilnost poslovanja, već način i kvaliteta upravljanja. Nažalost u Hrvatskoj su funkcije vlasništva i upravljanja spojena i to ne samo kod državne imovine (gdje se uprave biraju na osnovu stranačke pripadnosti) već i privatne gdje u većini slučajeva glavnu ulogu u odabiru ima krvno srodnost, bez obzira na kvalifikaciju i sposobnosti. Izuzetak su tvrtke u vlasništvu stranog kapitala gdje je presudna stručnost, a interesantno je da te tvrtke vode hrvatski građani što znači da kvalitetnih kadrova ima samo ne mogu proći stranačke i rodbinske filtere.

Ja bih sugerirao nekoliko zaključaka:

1. U cilju što bržeg razdvajanja funkcije vlasništva od upravljanja kod državne imovine predlažem da se razmisli o promjeni naziva državnog ureda za upravljanje u državni ured za nadzor nad upravljanjem državnom imovinom, čime bi se naglasilo da država ne želi direktno upravljati imovinom, već kontrolirati i usmjeravati njezino korištenje.

2. Zaustaviti svaku daljnju privatizaciju (prodaju) dok se precizno ne utvrdi strateški ciljevi odnosno tvrtke, djelatnosti i resursi od strateškog značenja za RH. Primjerice najavljuje se prodaja Croatia Osiguranja, Croatia banka, a za mene je od strateškog značaja njihov ostanak u hrvatskom vlasništvu (ne nužno državnom) i da tako Hrvatska, nakon što je izgubila bankarski sektor održi barem nekakav udio u ukupnom financijskom sektoru, kod toga nemojmo zaboraviti zašto je CO prije 130 godina osnovano u sličnim međunarodnim okolnostima.

3. Prihodi od možebitne prodaje mogu se koristiti samo za ostvarenje strateških ciljeva, a nikako za pokrivanje proračunskog deficita.